

Sygn. akt III Ca 1899/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Andrzej Dyrda (spr.)

Sędzia SO Henryk Brzyżkiewicz

Sędzia SO Barbara Braziewicz

Protokolant Aldona Kocięcka

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2019 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Ł. K. (1) i M. K.

przeciwko Spółce (...) Spółce Akcyjnej w B.

o naprawienie szkody

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim

z dnia 21 czerwca 2018 r., sygn. akt I Cgg 2/15

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Wodzisławiu Śląskim do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSO Barbara Braziewicz SSO Andrzej Dyrda SSO Henryk Brzyżkiewicz

UZASADNIENIE

Powodowie Ł. K. (2) i M. K. wnieśli o nakazanie pozwanej (...) S.A. aby dokonała naprawy ich budynku mieszkalnego położonego przy ul. (...) w R.. Uzasadniając żądanie podnieśli, że pismem z dnia 22 stycznia 2014r. wnieśli o naprawę uszkodzeń (pęknięć) ale kopalnia (KWK (...)) odmówiła naprawy. 23 listopada 2014r. nastąpił kolejny wstrząs, po którym zauważono liczne nowe pęknięcia. Pomimo zgłoszenia tej szkody, również w tym przypadku odmówiono naprawy.

Pozwana (...) S.A. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Uzasadniając swoje stanowisko podniosła brak związku przyczynowego pomiędzy uszkodzeniami budynku a eksploatacją prowadzoną przez pozwaną, albowiem w tym regionie nie ma jej co najmniej od 20 lat i w przypadku stwierdzenia, że jakieś uszkodzenia mające charakter szkód górniczych tej sytuacji pozwana podniosła zarzut przedawnienia.

W związku z utratą bytu prawnego przez pozwaną w toku procesu, proces był prowadzony z udziałem jej następcy prawnego to jest Spółki (...) S.A. w B. (i z tym samym pełnomocnikiem). Spółka (...) miała takie samo stanowisko procesowe jak (...).

Zawiadomiona o procesie (...) Sp. z o.o. w K. nie przystąpiła do procesu w charakterze interwenienta po stronie pozwanej.

Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim wyrokiem z dnia 21 czerwca 2018r. nakazał pozwanej Spółce (...) S. A. w B. dokonać naprawy budynku mieszkalnego powodów położonego przy ulicy (...) w W., na nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...) poprzez wykonanie następujących prac zgodnie z opinią biegłego Z. J. znajdującą się w aktach sprawy a polegających na:

- a) odbiciu tynków wewnętrznych w miejscach spękań
- b) przemurowaniu pęknięć od strony wewnętrznej i zakotwieniu klamer zbrojenia fi 4,5 mm po obu stronach pęknięcia
- c) wykonaniu nowych tynków wewnętrznych w miejscu tynków skutych
- d) pomalowaniu na nowo ścian wewnętrznych
- e) odbiciu tynków zewnętrznych w miejscu spękań
- f) przemurowaniu pęknięć od strony zewnętrznej i zakotwieniu klamer zbrojenia fi 4,5 mm po obu stronach pęknięcia
- g) wykonaniu tynków zewnętrznych w miejscu tynków skutych
- h) malowaniu elewacji
- i) wymianie popękanych płytek ceramicznych na posadzce w przedsionku po uprzednim usunięciu popękanych płytek i uzupełnieniu podłoża
- j) wymianie popękanych płytek ceramicznych na ścianach łazienki po uprzednim usunięciu popękanych płytek i uzupełnieniu podłoża

Sąd nadto opinię biegłego Z. J. z listopada 2017r. znajdującą się w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim, sygn. I Cgg 2/15 uczynił się integralną częścią orzeczenia i nakazał pobrać od pozwanej Spółki (...) S.A. w B. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim kwotę 5.342,60 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Orzeczenie to poprzedził ustaleniem, że powodowie są właścicielami przedmiotowej nieruchomości położonej w W. na ulicy (...).

Nieruchomość powodów poddawana jest wpływowi eksploatacji górniczej, którą prowadziła pozwana (w kopalniach KWK (...) i KWK (...)), a to poprzez generowane wstrząsy. (...) uznawała swoją odpowiedzialność i zobowiązywała się do naprawy uszkodzeń. Ugoda z dnia 14 marca 2007r. pozwana (...) Oddział KWK (...) zobowiązała się naprawić szkody. Następnie ugoda z dnia 18 stycznia 2011r. (...) Oddział KWK (...) zobowiązała się naprawić budynek mieszkalny i ogrodzenie, a uszkodzenia sprowadzały się głównie do pęknięć ścian zewnętrznych, wewnętrznych oraz spękania płytek w łazience.

Szczególnie odczuwalne był wstrząs 23 listopada 2014r., po którym można było stwierdzić powiększenie uszkodzeń. Powodowie zgłosili uszkodzenia oddziałowi (...) S.A. czyli KWK (...), wniosek został jednak przekazany do rozpoznania Oddziałowi KWK (...), który pismem z dnia 20 grudnia 2014r. odmówił naprawy podnosząc brak istnienia takiej eksploatacji, która mogłaby mieć wpływ na nieruchomość powodów.

Działalność górnicza pozwanej spowodowała uszkodzenia w postaci popękania i zarysowania ścian (szczególnie przy oknach) wewnątrz budynku, popękania płytek w przedsionku, popękania płytek w łazience oraz pęknięć i zarysowań na ścianach zewnętrznych.

W trakcie procesu doszło do powiększenia szkody (zwiększeniu i powiększeniu pęknięć) a to na skutek wstrząsów z jesieni 2016r.

Naprawa winna polegać na:

a) w zakresie naprawy tynków i ścian od wewnątrz:

- odbiciu tynków wewnętrznych w miejscach spękań
- przemurowaniu pęknięć od strony wewnętrznej i zakotwieniu klamer zbrojenia fi 4,5 mm po obu stronach pęknięcia
- wykonaniu nowych tynków wewnętrznych w miejscu tynków skutych
- pomalowaniu na nowo ścian wewnętrznych

b) w zakresie naprawy tynków i ścian od zewnątrz:

- odbiciu tynków zewnętrznych w miejscu spękań
- przemurowaniu pęknięć od strony zewnętrznej i zakotwieniu klamer zbrojenia fi 4,5 mm po obu stronach pęknięcia
- wykonaniu tynków zewnętrznych w miejscu tynków skutych
- malowaniu elewacji

c) w zakresie naprawy płytek ceramicznych:

- wymianie popękanych płytek ceramicznych na posadzce w przedsionku po uprzednim usunięciu popękanych płytek i uzupełnieniu podłoża
- wymianie popękanych płytek ceramicznych na ścianach łazienki po uprzednim usunięciu popękanych płytek i uzupełnieniu podłoża

Koszt naprawy wynosi 17.167,96 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd wskazując, że podstawą prawną odpowiedzialności pozwanej jest art. 144 ust. 1 i art. 145 ustawy Prawo geologiczne i górnicze z dnia z dnia 9 czerwca 2011r. wskazując, że wstrząsy miały miejsce w szerokim okresie czasy między innymi w listopadzie 2014r. i w październiku i grudnia 2016r.

Sąd wskazał, że art. 144 ust. 1 w/w ustawy modyfikuje ogólne zasady odpowiedzialności z art. 415 k.c., gdyż nie wymaga ani bezprawności ani winy wyrządzającego szkodę do powstania odpowiedzialności przedsiębiorcy górniczego za wyrządzoną szkodę. Następnie Sąd wskazał, że zgodnie z art. 146 ust. 1 w/w ustawy odpowiedzialność za szkodę ponosi przedsiębiorca prowadzący ruch zakładu górniczego, wskutek którego wystąpiła szkoda stwierdzając, że jest to odpowiedzialność na zasadzie ryzyka.

Następnie Sąd uznał, że roszczenie nie jest przedawnione. Sąd zwrócił uwagę, że w 2011r. strony zawarły ugodę, której przedmiotem było usunięcie spękań w budynku. Sąd stwierdził, że te obecnie istniejące musiały powstać później. Sąd nadto uznał, że żądaniem pozwu jest objęta tylko jedna szkoda, której rozmiar ulegał powiększeniu z czasem – w tym także w toku procesu, gdyż całą istniejąca sieć spękań należy traktować jako jedną szkodę. Sąd uznał również, że nawet w przypadku odmiennego poglądu, tj. traktować jakies uszkodzenie np. z 2011r. jako odrębną szkodę to roszczenie nie jest przedawnione. Pierwsze pęknięcia objęte pozwem mogły powstać w 2011r. (po zrealizowaniu ugody z 2011 roku, której przedmiotem było usunięcie pęknięć na ścianach budynku). Sąd wskazał, że zgodnie z ówczesnie obowiązującym prawem roszczenia te przedawniały się z upływem lat 3 ale 1 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze, która w art. 149 wprowadziła 5 – letni termin przedawnienia.

Roszczenia jeszcze nieprzedawnione zostały objęte 5 – letnim okresem przedawnienia. Pozew jako przerywający bieg przedawnienia został zaś złożony stycznia 2015 roku, czyli przed upływem przedawnienia.

Sąd uczynił opinię biegłego określającą dokładny sposób naprawy integralną częścią wyroku.

Na mocy art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd obciążył pozwaną jako stronę przegrywającą nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

Apelację od tego orzeczenia wniosła pozwana zaskarżając wyrok w całości.

Podniosła zarzut naruszenia przez Sąd przepisów proceduralnych, w szczególności art. 227, art. 233, art. 325 i art. 328 § 2 k.p.c. jak też rozstrzygnięcia pozostającego w sprzeczności z zebrany w sprawie materiałem dowodowym wobec dokonania błędnej jego oceny i ustaleń faktycznych, które to uchybienia doprowadziły do naruszenia prawa materialnego tj. art. 144 i nast. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2017 r. poz. 2126)

Na tych podstawach wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa; względnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej kosztów procesu – w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obydwie instancje.

Powodowie, w odpowiedzi na apelację, wnieśli o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanej na ich rzecz solidarnie kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, za postępowanie przed Sądem II instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja musiała odnieść skutek.

Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że w niniejszej sprawie doszło do nierozpoznania istoty sprawy.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że Sąd Rejonowy zaskarżonym wyrokiem opinię biegłego Z. J. z listopada 2017r. uczynił nieprawidłowo integralną częścią orzeczenia.

Zgodnie z art. 325 k.p.c. sentencja wyroku powinna zawierać wymienienie sądu, sędziów, protokolanta oraz prokuratora, jeżeli brał udział w sprawie, datę i miejsce rozpoznania sprawy i wydania wyroku, wymienienie stron i oznaczenie przedmiotu sprawy oraz rozstrzygnięcie sądu o żądaniach stron. Przepis ten określa wymogi formalne sentencji wyroku. W orzecznictwie wskazuje się, że rozstrzygnięcie sądu o żądaniach stron powinno być tak sformułowane, by jego realizacja była możliwa na podstawie samej treści sentencji bez potrzeby dokonywania dalszych czynności (porównaj: wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 grudnia 2015r., I ACa 1298/15; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 2000r., I CKN 724/00; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 1985r., III CRN 297/84; wyrok Sądu Najwyższego z 19 stycznia 1968 r., sygn. akt III CRN 420/67). Sentencja orzeczenia powinna zatem rozstrzygać o żądaniach stron w sposób dokładny i samodzielny, tak aby realizacja rozstrzygnięcia na jej podstawie była możliwa.. Z tych względów uznać należało, dla potrzeb niniejszego postępowania, że to orzeczenie sądu winno w sposób jednoznaczny i wyczerpujący wskazywać zakres czynności mających usunąć powstałe w budynku uszkodzenia wynikłe z ruchu zakładu górniczego.

Rację należy także przyznać wywodom apelacji, że dopuszczone przez Sąd Rejonowy dowody z opinii biegłego, tj. biegłego sądowego z zakresu górnictwa i geologii A. M. (k. 64 – 87) i biegłego sądowego w specjalności konstrukcyjno-inżynierskiej Z. J. (k. 204 – 229) są ze sobą sprzeczne. Pierwszy z nich wskazał bowiem, że opisane w pozwie oraz protokołach oględzin uszkodzenia powstały przed 2000r., natomiast drugi z nich wskazał, że przyczyną uszkodzeń budynku będącego własnością strony powodowej są wstrząsy zaistniałe w 2016r. oraz inne wstrząsy które są skutkiem eksploatacji górniczej prowadzonej przez zakład strony pozwanej. Sąd rozbieżności tych nie wyjaśnił. Co prawda poczynił szerokie wywody dokonując oceny każdego z tych dowodów, jednak nie ustalił, na podstawie zgromadzonych dowodów, które zawierają wnioski przeciwne, czy powstałe szkody łączą się z aktywnością sejsmiczną generowaną

ruchem zakładów górniczych pozwanej. Nie sposób zatem uznać, aby Sąd ustalił, że zaistniały podstawy do uznania odpowiedzialności pozwanej za powstałe szkody, skoro zgromadzone dowody prezentują dwa odmienne stanowiska, a w konsekwencji, że istota sprawy została rozpoznana. Uznając przy tym, że przeprowadzenie postępowania dowodowego w tym zakresie przed Sądem Odwoławczym, doprowadziłoby do pozbawienia stron dwuinstancyjnego postępowania sądowego, uzasadnionym było wydanie orzeczenia kasatoryjnego.

Z tych względów, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

Sąd I instancji, ponownie rozpoznając sprawę, winien w pierwszej kolejności rozważyć, czy którejkolwiek z opinii można przyznać walor wiarygodności w zakresie istotnych okoliczności dla rozstrzygnięcia odpowiedzialności pozwanej za szkody opisane w pozwie poprzez przeprowadzenie konfrontacji biegłych, a w przypadku, gdy uzna, że okoliczności tej nie można ustalić na podstawie dotychczas zgromadzonego materiału dowodowego, rozważy konieczność dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z zakresu seismologii.

SSO Barbara Braziewicz SSO Andrzej Dyrda SSO Henryk Brzyzkiewicz